

Kobiety przeciwko przemocy w Europie (WAVE)

publiczne oświadczenie w sprawie wniosku dotyczącego

Dyrektywa w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Listopad 2022 r.

W dniu 8 marca 2022 r. Komisja Europejska opublikowała [wniosek dotyczący dyrektywy UE](#) w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet (VAW) i przemocy domowej (DV), mającej na celu wspieranie i ochronę ofiar/osób ocalałych, zagwarantowanie im dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz pociągnięcie sprawców do odpowiedzialności. Celem wniosku jest stworzenie specjalnego instrumentu prawnego UE, który zmobilizuje wszystkie państwa członkowskie do opracowania skoordynowanego podejścia do ochrony kobiet i dzieci przed przemocą ze względu na płeć i przemocą domową oraz do harmonizacji prawa UE z ustalonymi normami międzynarodowymi.

Dyrektywa, która była głównym żądaniem organizacji kobiecych i specjalistycznych służb kobiecych, jest decydującym krokiem w kierunku osiągnięcia równości płci w Europie i jest szczególnie potrzebna, aby posunąć ten obszar naprzód w państwach członkowskich, które nie ratyfikowały jeszcze konwencji stambulskiej. Proponując minimalne standardy w zakresie zapobiegania, ścigania, ochrony i zintegrowanej polityki zwalczania przemocy uwarunkowanej płcią (GVB) wobec kobiet i dziewcząt, dyrektywa ta może pomóc w poprawieniu reakcji krajowych systemów prawnych na VAW w całej UE.

Mimo to, jako feministyczni praktycy społeczeństwa obywatelskiego oraz bezpośredni i pośredni respondenci GBV wobec kobiet i dziewcząt, Women Against Violence Europe (WAVE) Network - reprezentująca ponad 1600 specjalistycznych służb dla kobiet w 46 krajach europejskich¹ - uważa, że proponowany projekt dyrektywy nie spełnia oczekiwań pod różnymi względami, takimi jak: brak podejścia opartego na prawach, w tym brak uznania GBV wobec kobiet i dziewcząt za naruszenie praw człowieka; reaktywna jakość proponowanych środków zapobiegawczych, całkowicie (nie)uwzględniająca prewencję pierwotną; niewystarczające zrozumienie różnic między ogólnymi służbami wspierania ofiar a specjalistycznymi służbami wsparcia oraz roli wsparcia ukierunkowanego na płeć i uwzględniającego płeć; pominięcie wzajemnych powiązań między przemocą wobec dzieci a przemocą wobec kobiet w kontekście przemocy domowej oraz skutków przemocy ze strony partnerów w związkach intymnych dla dzieci; i wreszcie, co nie mniej ważne, brak uznania kluczowej roli, jaką odgrywają feministyczne organizacje społeczeństwa obywatelskiego w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu przemocy domowej, a także potrzeby skutecznej współpracy państw członkowskich z tymi organizacjami przy wdrażaniu proponowanej dyrektywy.

Powyższe punkty zostały następnie przedstawione jako główne postulaty, które Sieć WAVE przedstawiła Parlamentowi Europejskiemu w celu wzmocnienia tekstu prawnego dyrektywy. Dodatkowo, WAVE przedłożyła tekst zawierający szczegółowe, sugerowane poprawki - artykuł po artykule - do propozycji, dając przykład naszego zaangażowania w zakończenie wszelkich form VAW i DV, jednocześnie zapewniając, że głos feministycznego społeczeństwa obywatelskiego zostanie usłyszany i aktywnie włączony do proponowanej Dyrektywy UE.

¹ Członkami WAVE są głównie specjalistyczne służby kobiece, takie jak schroniska, ośrodki, telefony zaufania i służby prewencyjne, a także krajowe sieci takich służb, które bezpośrednio wspierają kobiety i dziewczęta doświadczające przemocy ze względu na płeć.

1. Przemoc wobec kobiet i dziewcząt uwarunkowana płcią jest naruszeniem praw człowieka. Uczyń z dyrektywy instrument prawny oparty na prawach.

Obecny tekst wniosku dotyczącego dyrektywy nie spełnia międzynarodowych standardów² i konwencji stambulskiej w zakresie rozumienia przemocy i krzywdy, ponieważ nie uznaje przemocy uwarunkowanej płcią wobec kobiet i dziewcząt za naruszenie praw człowieka, a wiktymizację przedstawia jako krzywdę będącą następstwem przestępstwa. Podejście to odbiega od uznania, że naruszenie praw człowieka, takie jak przemoc uwarunkowana płcią wobec kobiet, jest z samej swojej natury przestępstwem z użyciem przemocy i formą wiktymizacji. Zamiast tego w proponowanej dyrektywie wprowadza się krzywdę jako coś, co może, ale nie musi być następstwem przestępstwa. W rzeczywistości oznacza to, że wniosek odrywa wiktymizację od przestępstwa, co ma konsekwencje dla postępowania karnego, które dyrektywa próbuje uregulować w państwach członkowskich.

Artykuły proponowanej dyrektywy dotyczące postępowania karnego nie przyznają obecnie kobietom i dziewczętom, ofiarom VAW, jednego prawa w postępowaniu karnym. Kontrastuje to z dyrektywą w sprawie praw ofiar, w której uznano, że ofiary mają prawo do skutecznych środków zaradczych, takich jak prawo do rzetelnego procesu sądowego, wsparcie dla ofiar oraz środki ochrony ofiar. Chociaż proponowana dyrektywa wspomina, że będzie zharmonizowana z dyrektywą o prawach ofiar i że wszystkie luki w obecnej propozycji zostaną wypełnione przez tę pierwszą, WAVE uważa, że obecna dyrektywa musi aktywnie uznać prawa ofiar przemocy ze względu na płeć.

Jeśli chodzi o potencjał projektu dyrektywy w zakresie zmiany norm społecznych, skupienie się na prawie karnym w ramach tego instrumentu również wydaje się niewystarczające, ponieważ nie uwzględnia faktu, że GBV wobec kobiet i dziewcząt nie odbywa się w społecznej próżni, ale jest zakorzenione w długotrwałych kulturowo akceptowanych normach, zachowaniach i negatywnych stereotypach, które muszą być strukturalnie uwzględnione, aby można było skutecznie zapobiegać przemocy i rozwiązywać problemy z nią związane.

Z naszej perspektywy kryminalne podejście do zakończenia GBV wobec kobiet i dziewcząt jest ślepe na różnorodność i złożone sytuacje prowadzące do GBV wobec kobiet i dziewcząt. W związku z tym należy przyznać, że wiele instytucji i profesjonalistów, którzy powinni zapobiegać, reagować i zwalczać ten rodzaj przemocy, nie wypełnia swoich mandatów, między innymi z powodu rasistowskich, klasowych, ableistycznych i heteronormatywnych uprzedzeń wśród np. policji i sądownictwa. W ramach prawnych skoncentrowanych na kryminalizacji, te uprzedzenia mogą wyrządzić znaczące szkody, ponieważ nieproporcjonalnie uderzają w społeczności nieuprzywilejowane, podczas gdy uprzywilejowani sprawcy pozostają wolni. Migrantki i kobiety nieposiadające dokumentów, kobiety ubogie, kobiety kolorowe, kobiety niepełnosprawne i kobiety z marginalizowanych społeczności (które łącznie stanowią znaczną część populacji) mają mniejszy dostęp do policji i wymiaru sprawiedliwości, a zatem nie mogą liczyć na to, że kryminalizacja ochroni je przed GBV.

Tylko przyjęcie podejścia opartego na prawach skutecznie ochroni prawa kobiet i dziewcząt będących ofiarami GBV, jak również prawa tych, których doświadczenia życiowe mieszczą się w wyżej wymienionych punktach przecięcia. Ułatwi to im pełny dostęp do potrzebnego wsparcia. W konsekwencji podejście to zmusi państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych działań w celu rozwiązania problemu szkodliwych, społecznie skonstruowanych ról i stereotypów związanych z płcią, które umożliwiają stosowanie tego rodzaju przemocy.

² Kryminalne podejście do kwestii GBV jest niespójne z międzynarodowymi konwencjami, takimi jak Konwencja ONZ o prawach dziecka oraz Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Jest ono również sprzeczne z

WOMEN AGAINST VIOLENCE EUROPE
WAVE Network and European Info Centre against Violence

kluczowymi europejskimi strategiami, takimi jak strategia na rzecz równości płci, europejska strategia na rzecz młodzieży oraz europejska strategia w sprawie niepełnosprawności.

2. Umieszczenie zapobiegania przemocy wobec kobiet i dziewcząt w centrum i na pierwszym planie dyrektywy UE

Przemoc wobec kobiet i dziewcząt jest problemem strukturalnym i główną przeszkodą dla równości płci i praw kobiet. W ciągu całego cyklu życia, od okresu przed narodzinami, przez niemowlęctwo, dzieciństwo, nastoletniość, dorosłość i starość, kobiety i dziewczęta spotykają się z różnymi formami przemocy, które wpływają na ich zdolność do pełnego rozwinięcia swojego potencjału. Skumulowany efekt bezpośrednich i pośrednich form przemocy fizycznej i psychicznej, obok przemocy, której doświadczają z powodu krzyżujących się opresji związanych z płcią, rasą, pochodzeniem etnicznym, orientacją seksualną, niepełnosprawnością, statusem administracyjnym i klasą społeczno-ekonomiczną, ma długotrwały wpływ na życie kobiet i dziewcząt, pogłębiając nierówności i pozostawiając je jeszcze bardziej podatnymi na konsekwencje GBV. Ten system opresji musi zostać zdekonstruowany u swoich korzeni. Aby to zrobić, należy przyjąć kompleksowy model zapobiegania przemocy, a przez zapobieganie przemocy rozumiemy działanie, zanim dojdzie do przemocy.

W obecnym projekcie dyrektywy prewencję traktuje się jako dodatek, myśl po fakcie do kryminalizacji, a nie jako podstawowy element tych ram prawnych, tak jak powinno być. Z punktu widzenia praw człowieka, dopuszczenie do wystąpienia przemocy, aby później się nią zająć, w rzeczywistości oznacza, że jako społeczeństwo już ponieśliśmy porażkę.

WAVE wzywa członków Parlamentu Europejskiego i rządów krajowych do umieszczenia prewencji w centrum i na czele dyrektywy UE oraz do przyjęcia trójstronnego podejścia obejmującego:

- Profilaktyka pierwotna, czyli zmniejszanie podatności na zagrożenia przed wystąpieniem przemocy, aby nie doszło do jej wystąpienia;
- Profilaktyka wtórna, czyli rozpoznawanie przemocy i podejmowanie interwencji w celu jak najwcześniejszego jej przerwania;
- Profilaktyka trzeciorzędowa, czyli długoterminowa interwencja mająca na celu zmniejszenie negatywnych skutków przemocy oraz zapobieganie ponownemu popełnieniu przestępstwa i ponownej wiktyimizacji.

W związku z tym Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ustanowiła zasady przewodnie skutecznego zapobiegania przemocy: powinno ono opierać się na dowodach, stosować ekologiczne podejście do praw człowieka w ciągu całego życia i być oparte na równości płci. Model ten obejmuje, w ramach prewencji pierwotnej, zwalczanie przyczyn źródłowych poprzez zlikwidowanie hierarchicznych konstrukcji męskości i kobiecości opartych na kontroli kobiet oraz eliminację czynników strukturalnych wspierających nierówności (ekonomiczne i związane z płcią), a także poważne traktowanie mowy nienawiści wobec kobiet. W ramach prewencji wtórnej proponuje się programy zapobiegające pierwszemu popełnieniu VAW, w tym programy edukacyjne dostosowane do lokalnego kontekstu, mające na celu zakwestionowanie systemów przekonań, w tym przekształcenie szkodliwych norm płciowych i postaw wobec GBV.

Więzienie w obecnym kształcie nie sprawia, że sprawcy przemocy są mniej agresywni, nie działa też jako środek odstrasżający. Przeprowadzony w 2016 roku w Belgii przegląd ogólnokrajowych spraw dotyczących przemocy domowej wykazał, że kryminalizacja nie miała znaczącego wpływu na wskaźnik recydywy (Vannesse 2016). Ponadto, mimo że krajowe przepisy dotyczące przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt istnieją od kilkadziesiąt lat, nie miały one żadnego wpływu na wskaźniki wiktyimizacji. Stąd też dyrektywa europejska sprowadzająca zapobieganie przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt głównie do środków represyjnych, będzie poważnie odbiegać od celu, jakim jest położenie kresu przemocy i zniweczyć istniejące wyższe standardy praw i

WOMEN AGAINST VIOLENCE EUROPE
WAVE Network and European Info Centre against Violence

usług w niektórych państwach członkowskich UE.

WAVE wzywa Parlament UE do rozważenia opartych na dowodach badań pokazujących, że represje mają zły stosunek kosztów do korzyści. Francuskie badanie z 2010 roku (Nectoux et al 2010) szacuje, że każde 1 euro zainwestowane w zapobieganie przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt przyniesie 87 euro oszczędności, z czego

9,5% przeznaczają się na interwencje policji i wymiaru sprawiedliwości, 19,5% na opiekę zdrowotną, a 5% na usługi wsparcia i świadczenia społeczne dla ocalałych. Szczególnie w czasach kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią, gwałtownie rosnącą inflacją i wielorakimi skutkami wojny na Ukrainie, ważne jest, aby przeznaczyć skąpe środki tam, gdzie mogą przynieść najlepsze rezultaty, czyli na profilaktykę.

3. Oparcie się na wieloletniej feministycznej i zorientowanej na płeć wiedzy specjalistycznych służb ds. kobiet

Specjalistyczne usługi dla kobiet (WSS) to zbiorczy termin używany do określenia usług feministycznych, które wspierają kobiety i ich dzieci doświadczające przemocy ze względu na płeć. Usługi te obejmują, ale nie ograniczają się do ośrodków wsparcia dla kobiet, schronisk, telefonów zaufania, centrów kryzysowych dla ofiar gwałtu lub centrów referencyjnych dla przemocy seksualnej oraz usług prewencji podstawowej. WSS wzmacniają i wspierają kobiety i dziewczęta w całym cyklu przemocy, stawiając ich potrzeby w centrum wszystkich interwencji, stosując podejście intersekcjonalne i pracując razem z nimi, uznając ich niezależność. Zapewniają holistyczne usługi w krótkim i długim okresie, takie jak bezpieczne schronienie, wsparcie psychospołeczne, porady i pomoc prawną oraz wzmocnienie ekonomiczne, a także usuwają bariery, których doświadczają kobiety i dziewczęta szukające dostępu do wsparcia, tworzą bezpieczne środowisko i ogólnie zaszczepiają nadzieję poprzez zapewnienie, że proces leczenia jest dla ocalałych skuteczny.

Uznanie roli organizacji kobiecych i specjalistycznych usług dla kobiet w tekście dyrektywy jest w najlepszym razie słabe. W rozdziale dotyczącym wsparcia dla ofiar nie dokonano wyraźnego rozróżnienia między ogólnymi usługami wsparcia dla ofiar a specjalistycznymi usługami wsparcia dla kobiet, co prowadzi do niedokładnej interpretacji kompleksowych opcji wsparcia potrzebnych ofiarom VAW i DV. Opierając się na ponad 40-letniej praktyce feministycznej i ekspertyzie, rozwijając metodologię interwencji, które rozpoznają złożoną, uwarunkowaną płcią dynamikę VAW i DV oraz specyficzne potrzeby kobiet i ich dzieci szukających wsparcia, WAVE wzywa Parlament Europejski do zdefiniowania oddzielnych przepisów dla ogólnych usług wsparcia i specjalistycznych usług wsparcia, aby zabezpieczyć specyficzną misję, podejście i standardy jakości każdej z usług. WSS zapewniają holistyczne, skoncentrowane na kobietach, specyficzne dla płci i oparte na traumie wsparcie kobietom i dziewczętom doświadczającym przemocy ze względu na płeć, niezależnie od tego, czy zdecydują się one na skorzystanie z usług państwowych. WSS likwidują bariery, których doświadczają kobiety i dziewczęta szukające dostępu do wsparcia, tworzą bezpieczne środowisko i ogólnie rzecz biorąc, zaszczepiają nadzieję poprzez zapewnienie, że proces zdrowienia jest dla ocalałych mocny, dlatego WSS są najlepiej wyposażonym specjalistycznym wsparciem dla ofiar VAW i DV. Dlatego też przepisy dotyczące WSS w projekcie dyrektywy muszą uwzględniać potrzebę współpracy i koordynacji między służbami, w tym jasnych ścieżek skierowań między ogólnymi służbami wspierania ofiar a specjalistycznymi służbami wspierania kobiet, w ramach kompleksowych ram wsparcia.

Ponadto dyrektywa musi uznać rolę WSS i feministycznego społeczeństwa obywatelskiego jako kluczowych partnerów we wdrażaniu tej dyrektywy. W tym względzie obecny tekst dyrektywy odbiega od standardów określonych przez Konwencję Stambulską, która wyraźnie włącza społeczeństwo obywatelskie jako aktywnych realizatorów jej postanowień, uznając kluczową rolę organizacji kobiecych i specjalistycznych służb kobiecych w reagowaniu na specyficzne doświadczenia kobiet i dziewcząt. Niezależne organy eksperckie, takie jak GREVIO i Komitet CEDAW, uznają ważną rolę, jaką kobiece organizacje pozarządowe i feministyczne społeczeństwo obywatelskie odgrywają w

WOMEN AGAINST VIOLENCE EUROPE
WAVE Network and European Info Centre against Violence

opracowywaniu dokumentów politycznych i przepisów, a także w rozwiązywaniu problemu VAW i DV poprzez wielostronne i kompleksowe podejście. Ponadto kraje, w których istnieje ciągła i znacząca wymiana między agencjami państwowymi a kobiecymi organizacjami pozarządowymi świadczącymi specjalistyczne usługi wsparcia, mają przewagę w pionierskim tworzeniu skutecznych przepisów dotyczących VAW i DV.

WAVE wzywa do opracowania specjalnego instrumentu finansowania oraz ram budżetowania pod kątem pfc (tj. mechanizmów regrantingu) w celu zapewnienia wdrożenia dyrektywy. Państwa członkowskie powinny aktywnie współpracować z feministycznym społeczeństwem obywatelskim i zapewnić wystarczające finansowanie specjalistycznych usług wsparcia dla kobiet, unikając konkurencji budżetowej i kompetencyjnej między specjalistycznymi usługami wsparcia a ogólnymi usługami wsparcia dla ofiar.

Definicja WAVEs specjalistycznych usług dla kobiet (WSS):

Specjalistyczne usługi dla kobiet to zbiorczy termin używany do określenia usług feministycznych, które wspierają kobiety i ich dzieci doświadczające przemoc ze względu na płeć. Usługi te obejmują, ale nie ograniczają się do ośrodków wsparcia dla kobiet, schronisk, telefonów zaufania, centrów kryzysowych ds. gwałtu lub centrów referencyjnych ds. przemoc seksualnej oraz usług prewencji podstawowej.

WSS wzmacniają i wspierają kobiety i dziewczęta w całym cyklu przemoc, stawiając ich potrzeby w centrum wszystkich interwencji, stosując podejście intersekcyjne i pracując razem z nimi, uznając ich niezależność. WSS są zazwyczaj prowadzone przez pozarządowe organizacje feministyczne, których celem jest wspieranie praw człowieka kobiet i dziewcząt do życia wolnego od wszelkich form przemoc.

WSS od dziesięcioleci są agentami zmian społecznych, kulturowych i politycznych, promując równość kobiet w szerszym społeczeństwie i kwestionując patriarchalny system, który jest główną przyczyną przemoc wobec kobiet i dziewcząt. WSS nie tylko świadczą istotne usługi dla kobiet i ich dzieci, ale służą również jako laboratorium dla ciągłych innowacji i rozwoju praktyk i jako pierwsze identyfikują luki w ustawodawstwie i polityce, które mają wpływ na kobiety oraz obszary wymagające poprawy. Są więc ważnymi partnerami dla rządów, decydentów, a także wszystkich innych interesariuszy działających na rzecz zakończenia przemoc wobec kobiet.

4. Kontinuum przemoc: przemoc wobec kobiet i niewłaściwe postępowanie w sprawie opieki nad dzieckiem

W rozdziale 4 dotyczącym *wsparcia dla ofiar* proponowanej dyrektywy UE w art. 33 wymieniono. *Wsparcie dla pokrzywdzonych dzieci* oraz w art. 34. *Bezpieczeństwo dzieci*, o pomocy, jakiej państwa członkowskie powinny udzielić pokrzywdzonym dzieciom, aby zapewnić im bezpieczeństwo. Z perspektywy WAVE bardzo ważne jest podkreślenie wzajemnego powiązania przemoc wobec dzieci i przemoc wobec kobiet w kontekście przemoc domowej oraz wpływu przemoc ze strony partnerów intymnych na dzieci. Dlatego wzywamy Parlament Europejski i krajowych decydentów do uznania zależności pomiędzy ofiarami, sprawcami, dziećmi i ich szerszym otoczeniem społecznym oraz do zmiany artykułów dotyczących postępowania w sprawie opieki nad dziećmi.

W kontekście postępowania w sprawie opieki nad dzieckiem i prawa do odwiedzin w przypadku przemoc domowej w UE stwierdzono istotne braki w postępowaniach prawnych, w których bardzo powszechne są uprzedzenia w definiowaniu "*najlepszego interesu dziecka*". Mówiąc dokładniej, strony

państwowe mają tendencję do priorytetowego utrzymywania za wszelką cenę kontaktu z obojgiem rodziców, niezależnie od przemocy, której dzieci były świadkami. Lekceważenie doświadczeń i potrzeb dzieci, które doznają krzywdy fizycznej i psychicznej, stanowi poważne naruszenie podstawowych praw dziecka. Prawo do życia w bezpiecznym i spokojnym środowisku powinno być bezpośrednio powiązane z prawem kobiet do życia wolnego od przemocy.

W tym względzie konwencja stambulska -IC- w art. 31. *Opieka, prawo do odwiedzin i bezpieczeństwo* ma na celu zapewnienie, aby organy sądowe nie wydawały nakazów kontaktowania się bez uwzględnienia przypadków przemocy objętych zakresem konwencji. W sprawozdaniu wyjaśniającym do konwencji podkreślono ponadto, że zagwarantowanie praw i bezpieczeństwa ofiar i świadków przy jednoczesnym uwzględnieniu praw rodzicielskich sprawcy jest rzeczywiście złożoną kwestią, zwłaszcza w przypadkach przemocy domowej, w których przestrzeganie nakazów kontaktowania się może stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa dzieci, ale także matki, ponieważ często wiąże się z koniecznością spotkania sprawcy twarzą w twarz.

WAVE wzywa Parlament Europejski do rozważenia implikacji proponowanego artykułu 34 w dyrektywie, biorąc pod uwagę wyniki przeglądu śródkresowego GREVIO³. Konkretnie, fakt, że według przeglądu istnieją wspólne luki i wyzwania w ochronie dzieci i ich matek przed przemocą domową:

- brak zrozumienia ze strony profesjonalistów dla krzywdy, jakiej doświadczają dzieci jako pośrednie i bezpośrednie ofiary przemocy.
- przemoc domowa jest postrzegana jako "zwykła kłótnia", co minimalizuje szkodliwy wpływ przemocy na matkę i jej dzieci.
- nieuznawanie przemocy, co prowadzi do wtórnej wiktylizacji ofiar/ratowników w postępowaniu sądowym.
- skonstruowanie nowej, niepotwierdzonej naukowo klasyfikacji zaburzeń psychicznych tzw. "Syndromu Alienacji Rodzicielskiej" (PAS), znanego również jako "Alienacja Rodzicielska" -(PA), który ogólnie odnosi się do domniemania, że strach lub odrzucenie przez dziecko jednego z rodziców (zazwyczaj rodzica nie sprawującego opieki i stosującego przemoc) wynika ze złego wpływu rodzica preferowanego (zazwyczaj sprawującego opiekę i nie stosującego przemocy). Termin, dla którego nie ma dowodów naukowych, a który w rzeczywistości został odrzucony przez społeczność naukową⁴.

Wyzwania te doprowadziły do ciągłego znęcania się nad kobietami-ofiarami i ich dziećmi przez sprawcę oraz do obwiniania matki przez profesjonalistów (takich jak pracownicy socjalni i policja), podważania jej umiejętności rodzicielskich, odrzucania jej opinii i lekceważenia przemocy, której ona i dzieci są poddawane⁵. Takie twierdzenia czynią ją paradoksalnie odpowiedzialną za "niechronienie" swoich dzieci z niedopuszczalnym odwróceniem odpowiedzialności za nadużycia i negatywną oceną jej zdolności rodzicielskich.

Dlatego też WAVE wzywa Parlament Europejski do włączenia do dyrektywy, jako środka zapobiegawczego, wyraźnego przepisu określającego związek pomiędzy przemocą seksualną a opieką nad dzieckiem oraz prawem do odwiedzin. Nalegamy również, aby w ramach środków ochrony, wsparcia i zapobiegania włączyć przepis zobowiązujący państwa członkowskie do zapewnienia, że przemoc ze strony partnera intymnego jest czynnikiem decydującym przy określaniu prawa do opieki i prawa do odwiedzin. Wniosek, który został również podkreślony w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2021 r. w sprawie wpływu przemocy ze strony partnera intymnego oraz praw do opieki nad kobietami i dziećmi (2019/2166(INI))⁶ poprzez podkreślenie braku uwzględnienia przez państwa przemocy ze strony partnera intymnego w prawach do opieki i decyzjach dotyczących odwiedzin, uznając to za naruszenie poprzez "zaniechanie praw człowieka do życia, do życia bez przemocy oraz zdrowego rozwoju kobiet i dzieci"⁷.

³ Luty 2022 r., śródkresowy przegląd horyzontalny Grupy Ekspertów ds. działań przeciwko przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (GREVIO) baseline evaluation report on the implementation of Article 31 of the IC, covering findings from 17 countries: <https://rm.coe.int/prems-010522-gbr-grevio-mid-term-horizontal-review->

rev- february-2022/1680a58499.

⁴ <http://dx.doi.org/10.1080/15379418.2016.1217758>

⁵ Badania naukowe podkreślają, że "Syndromowi Alienacji Rodzicielskiej" brakuje uniwersalnej definicji klinicznej lub naukowej.

⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0406_EN.html

⁷ Ibidem.

5. Włączenie feministycznego społeczeństwa obywatelskiego do grona partnerów wdrażających dyrektywę

Na zakończenie sieć WAVE ponawia swój apel do Parlamentu Europejskiego o wzmocnienie tekstu dyrektywy i poprawę jej wdrażania poprzez przyjęcie podejścia obejmującego całe społeczeństwo w celu holistycznego rozwiązywania problemu GBV wobec kobiet i dziewcząt. Organizacje feministyczne mogą przyczynić się do osiągnięcia tego celu, dzięki swojej wieloletniej wiedzy fachowej, dostarczając konkretnych przykładów obiecujących praktyk w zakresie skutecznego zwalczania i zapobiegania GBV wobec kobiet i dziewcząt, a także dostarczając danych jakościowych i ilościowych na temat wpływu i dynamiki tego rodzaju przemocy oraz jej wzajemnych powiązań z innymi nierównościami strukturalnymi.

W kontekście dyrektywy UE podejście obejmujące całe społeczeństwo będzie wymagało silniejszej współpracy między państwami członkowskimi, instytucjami państwowymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjami feministycznymi, niż to, co jest obecnie proponowane w ramach *art. 41 - Współpraca z organizacjami pozarządowymi*, a także bardziej konkretnych środków w ramach *rozdziału 5 - Prewencja*. WAVE wzywa Parlament Europejski do włączenia feministycznego społeczeństwa obywatelskiego jako równorzędnych partnerów w procesie wdrażania tej dyrektywy oraz do opracowania silniejszych, wieloagencyjnych ram wdrażania. Te wrażliwe na płeć ramy implementacji powinny wymieniać konkretne mechanizmy, poprzez które odbywać się będzie koordynacja pomiędzy odpowiednimi krajowymi i lokalnymi podmiotami wdrażającymi dyrektywę, w tym obiecujące praktyki poprawy współpracy pomiędzy władzami krajowymi i organizacjami feministycznego społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowanie wzywamy do utworzenia organu doradczego złożonego z kobiecych organizacji pozarządowych, oddolnych organizacji kobiecych, specjalistycznych usług wsparcia oraz funduszy kobiecych, który będzie doradzał w zakresie skutecznego wdrażania Dyrektywy.

Osiągnięcie zrównoważonej, długoterminowej strategii, która buduje Europę wolną od GBV wobec kobiet i dziewcząt, wymaga aktywnego zaangażowania kobiecych CSO w dyskusję. Dlatego też feministyczne CSO zapraszają odpowiednich interesariuszy do zaangażowania się w dialog z nami, by w oparciu o naszą ekspertyzę w zakresie reagowania na płeć wzmocnić Dyrektywę, wymienić się perspektywami na temat obiecujących praktyk w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania GBV oraz zidentyfikować odpowiednie struktury dla gromadzenia danych, budowania potencjału i finansowania specjalistycznych usług dla kobiet.

WOMEN AGAINST VIOLENCE EUROPE

WAVE Network and European Info Centre against Violence

Bacherplatz 10 / 6 | 1050 Vienna, Austria

Phone: +43 (0)1 548 2720 | Fax: +43 (0)1 548 2720 27

E-mail: office@wave-network.org | www.wave-network.org

ZVR: 601608559